

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-01-05/2013

P/13/168

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/168 – Zagospodarowanie osadów powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Wojciech Zdasień, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83846 z dnia 21 marca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Wojciech Dudek, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83847 z dnia 21 marca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, ul. Raclawicka 56 (30-017) Kraków, zwany dalej „Urzędem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Sowa, Marszałek Województwa Małopolskiego (dowód: akta kontroli str. 89)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie weryfikacji rocznych zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych, prowadzenia wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami oraz terminowego sporządzania rocznych raportów wojewódzkich.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wykonywanie tych zadań wyszczególnionych art. 37 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach² w powierzono pracownikom Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Geodezji. Zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych, wymienione w art. 37 ust. 2 ustawy o odpadach, były na bieżąco weryfikowane, a w przypadku niezgodności ze stanem faktycznym nawiązywano kontakt telefoniczny lub emailowy celem zobowiązania wytwórcy tego odpadu do dokonania korekty. Praktyka taka wprawdzie skutecznie doprowadziła do sporządzenia odpowiednich korekt zbiorczych zestawień oraz umożliwiała terminowe sporządzenie wojewódzkiego raportu o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami, jednak nie była zgodna z postępowaniem określonym w art. 37 ust. 3b ustawy o odpadach, tj. nie wydawano decyzji wzywających do złożenia korekty w wyznaczonym terminie.

Ponadto, pomimo nawet kilkusetdniowych opóźnień w złożeniu odpowiednich zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych przez niektórych wytwórców, Marszałek Województwa nie nakładał kar pieniężnych, przewidzianych w art. 79c ustawy o odpadach. Powodem nienakładania kar było wyłącznie opieranie się na zbiorczych zestawieniach, które wpłynęły do Urzędu oraz zmiana kompetencji ustawowych wprowadzona z dniem 23 stycznia 2013 r. Wydawanie decyzji obligujących do złożenia korekty, jak również nakładanie kar, mogło zapobiec istotnym opóźnieniom danych

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 ze zm., zwana dalej ustawą o odpadach. Ustawa obowiązywała do dnia 23 stycznia 2013 r.

dotyczących gospodarowania osadami komunalnymi przez niektórych wytwórców, a w konsekwencji nieujęciu części osadów w rocznych raportach wojewódzkich za lata 2010-2011.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Weryfikowanie zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych i podejmowanie działań w celu egzekwowania rzetelnej sprawozdawczości

Opis stanu
faktycznego

1.1. Wydzielenie w Urzędzie komórki organizacyjnej oraz wyznaczenie pracowników odpowiedzialnych za weryfikację zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych

Zadania wynikające z ustawy o odpadach, polegające na przyjmowaniu od wytwórców komunalnych osadów ściekowych zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi przypisano Zespołowi Polityki Ekologicznej Wydziału Ochrony Środowiska, wchodzącemu w skład Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Geodezji Urzędu. Zespół ten miał również obowiązek weryfikowania tych zestawień w kontekście zgodności ze stanem faktycznym.

W latach 2011 – 2012 obowiązki związane z przyjmowaniem i weryfikacją zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych zostały powierzone sześciu pracownikom, którzy w momencie przeprowadzania czynności kontrolnych byli zatrudnieni w Zespole Polityki Ekologicznej.

Ponadto, w latach 2010 - 2011, obowiązki związane z przyjmowaniem i weryfikacją zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych wykonywało trzech pracowników nie zatrudnionych w okresie przeprowadzania kontroli NIK w tym Zespole. Od marca do czerwca każdego roku Urząd zatrudniał ponadto przeciętnie 4 inne osoby na umowę zlecenie do weryfikowania i wprowadzania danych zawartych w sprawozdaniach otrzymywanych przez ten Departament.

(dowód: akta kontroli str. 7–26 i 75-88)

1.2. Podejmowanie działań w przypadkach nieprzekazania w terminie zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych za poprzedni rok

Łącznie za lata 2010 i 2011 do Urzędu wpłynęły 73 zbiorcze zestawienia danych o wytworzonych komunalnych osadach ściekowych, wymienionych w art. 37 ust. 2 ustawy o odpadach. W terminie określonym w art. 37 ust. 3 tej ustawy, to jest do dnia 15 marca roku następnego, wpłynęły łącznie 64 sprawozdania (87,67%), w tym 31 za 2010 r. (86,11%) i 33 za 2011 r. (89,19%). Z opóźnieniem, przesłano łącznie 9 sprawozdań (12,32%), 5 za rok 2010 i 4 za rok 2011. Maksymalne opóźnienie wynosiło 743 dni a minimalne 3 dni. Średnie opóźnienie wynosiło w badanym okresie około 40 dni. Największe opóźnienia w składaniu sprawozdań wystąpiły u wymienionych niżej wytwórców osadów:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Gorlicach – sprawozdanie za 2010 r. zostało przesłane z opóźnieniem 743 dni, a za rok 2011 z 375 - dniowym,
2. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, sp. z o. o. w Limanowej – sprawozdanie za 2010 r. zostało przesłane z opóźnieniem 670 dni, a za rok 2011 z 305 - dniowym,
3. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Szerzynch przesłał sprawozdanie za 2011 r. z opóźnieniem 375 dni,
4. Oczyszczalnia Ścieków w Podolszu – gm. Zator przesłała sprawozdanie za 2011 r. z opóźnieniem 378 dni.

(dowód: akta kontroli, str. 153-211)

W przedstawionej do kontroli dokumentacji zawierającej m. in. sprawozdania wytwórców osadów wyszczególnionych wyżej pod poz. 1 i 2 (za lata 2010-2011, razem 4 sprawozdania), brak było dokumentów potwierdzających działania Urzędu, mających na celu wcześniejsze wyegzekwowanie od wytwórców osadów zaległych zestawień zbiorczych.
(dowód: akta kontroli, str. 68-74)

1.3. Poprawność sporządzania zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych oraz sposób ich weryfikacji przez Urząd

Zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych (36 za 2010 r. i 37 za 2011 r.) zawierały wymagane informacje o osadach i ich stosowaniu. Dwa zestawienia za 2010 r., przesłane przez Oczyszczalnię Ścieków Siepraw oraz Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., nie były podpisane, pomimo, że wzór sprawozdania przewidywał podpis sporządzającego i podpis posiadacza odpadów.
(dowód: akta kontroli, str. 68-74)

W Urzędzie nie ustalono pisemnych zasad weryfikacji rocznych zestawień o komunalnych osadach ściekowych. Weryfikacja odbywała się sukcesywnie w toku wprowadzania danych do wojewódzkiej bazy danych, dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami. Weryfikacja obejmowała: m. in. poprawność zastosowanego formularza, prawidłowość wypełnienia formularza, poprawność danych zawartych w sprawozdaniu pod kątem zgodności z rozporządzeniami Ministra Środowiska odnoszących się do poszczególnych działów zbiorczego zestawienia. Spośród zbadanych 73 sprawozdań 25, tj. 34%, wymagało dokonania uzupełnień (korekty).

(dowód: akta kontroli, str. 68-74)

1.4. Wydawanie decyzji zobowiązujących wytwórców osadów do korekty zbiorczych zestawień danych

Urząd nie wydawał decyzji zobowiązujących wytwórców komunalnych osadów ściekowych do korekty przedłożonych zbiorczych zestawień danych. Skorygowane zestawienia uzyskiwano po uprzednim zawiadomieniu telefonicznym lub internetowym zobowiązanego wytwórcy osadów o konieczności dokonania korekty. W rezultacie wytwórcy osadów dokonywali korekty trzech zestawień za 2010 r. oraz 22 zestawień za 2011 r.

(dowód: akta kontroli, str. 48 i 68-74)

W 2010 r. na terenie Województwa Małopolskiego wytworzono łącznie 167 713,38 Mg osadów ściekowych (33 755,37 Mg suchej masy). Procesom odzysku i recyklingu poddano łącznie 82 907,58 Mg osadów (7 619,63 Mg suchej masy), w tym: w procesie R1 wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii) – 5,2 Mg, w procesie R3 (recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki) – 27 458,99 Mg, w procesie R5 (recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych) – 13 721,06 MG, w procesie R10 (rozprowadzanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszenia gleby) – 16 418,86 Mg, w procesie R14 (inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części) – 24 511,87 Mg i w procesie R15 (przetwarzanie odpadów w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu) – 791,60 Mg. Ilość osadów zdeponowanych na składowiskach D5 wyniosła 23 089,46 Mg.

W 2011 r. na terenie Województwa Małopolskiego wytworzono łącznie 231 338,16 Mg osadów ściekowych (49 154,59 Mg suchej masy), co w stosunku do roku 2010 oznaczało wzrost o 37,9%. Procesom odzysku i recyklingu poddano łącznie 155 982,10 Mg osadów (7 619,63 Mg suchej masy) – wzrost w stosunku do 2010 r. o 88,13%, w tym: w procesie R3 – 29 675,84 Mg (wzrost w stosunku do 2010 r. o 8%), w procesie R5 – 13 498,29 Mg (spadek w stosunku do 2010 r. o niecałe 2%) procesie R10 – 70 382,74g (wzrost w stosunku do 2010 r. o 328,67%) w procesie R14 – 28 168,43 Mg (wzrost w stosunku do 2010 r. o 14,9%) w procesie R15 – 14 176,80 Mg (wzrost w stosunku do 2010 r. o 1 690%). Ilość osadów zdeponowanych na składowiskach D5 wyniosła 5 132,97 Mg (spadek w stosunku do 2010 r. o 77,8%). Według stanu na dzień kontroli, tj. 8 kwietnia 2013 r. dane

o ilości komunalnych osadach ściekowych i ich zagospodarowaniu za 2012 r. nie były jeszcze kompletne, stąd nie prezentowano ich w niniejszym wystąpieniu.

W Urzędzie brak było danych na temat przyczyn, z jakich osady zdeponowane na składowiskach w badanym okresie, nie zostały poddane odzyskowi.

(dowód: akta kontroli, str. 90-92)

1.5. Wymierzanie kar pieniężnych za nie przekazanie zbiorczego zestawienia danych

W okresie objętym kontrolą Marszałek Województwa nie wydawał decyzji zobowiązujących wytwórców komunalnych osadów ściekowych do przedłożenia zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych.

(dowód: akta kontroli, str. 48)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie weryfikowania zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych i podejmowania działań w celu egzekwowania rzetelnych zbiorczych zestawień stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Korekty zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych za 2010 r., dokonały Tarnowskie Wodociągi sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bochni sp. z o.o. oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Skale. Podmioty te zostały poinformowane przez pracowników Urzędu o konieczności dokonania korekt drogą telefoniczną. Korekt zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych za 2011 r. dokonało 21 wytwórców osadów³. Podmioty te drogą telefoniczną lub poprzez pocztę elektroniczną zostały poinformowane przez pracowników Urzędu o konieczności dokonania korekt.

(dowód: akta kontroli, str. 68-74)

Zgodnie z postanowieniami art. 37 ust. 3a i 3b ustawy o odpadach, Marszałek Województwa weryfikuje informacje zawarte w zbiorczych zestawieniach danych o komunalnych osadach ściekowych, a w przypadku stwierdzenia danych niezgodnych ze stanem faktycznym Marszałek zobowiązuje, w drodze decyzji, do korekty sporządzonego zestawienia danych, określając termin jej przekazania.

Powodem niewydawania decyzji zobowiązujących wytwórców komunalnych osadów ściekowych do korekty złożonych zbiorczych zestawień danych był zbyt krótki okres pomiędzy otrzymaniem tych zestawień a terminem sporządzenia raportu wojewódzkiego celem przedłożenia ministrowi właściwemu do spraw środowiska. Zastępca dyrektora Departamentu Rolnictwa, Środowiska i Geodezji Urzędu wyjaśniła, że jedynie przyjęty sposób postępowania dawał gwarancję sporządzenia rzetelnego raportu w wyznaczonym terminie.

(dowód: akta kontroli, str. 114–117)

2. W badanym okresie Marszałek Województwa nie wymierzał kar pieniężnych za nieprzekazanie zbiorczego zestawienia danych.

(dowód: akta kontroli, str. 5 i 49)

Opóźnienia w przekazywaniu zbiorczych zestawień danych o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy o odpadach, za lata 2010-2011 zostały przedstawione w pkt 1.2 niniejszego wystąpienia.

Zgodnie z brzmieniem art. 79 c ustawy o odpadach, sprzed nowelizacji z dnia 20 lipca 2011 r., jeżeli posiadacz odpadów, wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 37 ust. 3, nie przekazywał zbiorczego zestawienia danych, podlegał karze pieniężnej w wysokości

³ Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy Zdroju, Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Myślenicach, Zakład Komunalny w Suchej Beskidzkiej, Oczyszczalnia Ścieków w Dobczycach, Oczyszczalnia ścieków w Klimkówce – gm. Ropa, Oczyszczalnia Ścieków w Podolszu – gm. Zator, Góma Raba sp. z o.o. w Mszanie Dolnej – oczyszczalnia ścieków w Mszanie Dolnej, Tarnowskie Wodociągi sp. z o.o., Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Osieku, Oczyszczalnia Ścieków Kobylec – gm. Łapanów, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miechowie – Oczyszczalnia Ścieków w Komorowie, Urząd Miasta i Gminy Skala, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Limanowej, Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Andrychowie, Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Zembrzycach, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Skale, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Zabierzowie, Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Bieczu, Zakład Gospodarki Komunalnej w Lipnicy Wielkiej, Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Kalwarii Zebrzydowskiej i PPHU Agrotex sp. z o.o. w Łososinie Dolnej.

10 tys. zł. Nowelizacją z dnia 20 lipca 2011 r., kara za nieprzekazanie zbiorczego zestawienia o którym mowa w art. 37 ust. 3, została zmniejszona do 500 zł. Ogółem w wyznaczonym terminie zbiorczych zestawień danych wymienionych w art. 37 ust. 1 i ust. 2 nie przekazało dziewięciu wytwórców osadów⁴. W 2011 r., Marszałek, z opisanego wyżej tytułu, nie wymierzył więc kar za 2010 r. na łączną kwotę 52 tys. zł (5×10 000 zł + 4×500 zł).

P. Karolina Laszczak, wyjaśniając przyczyny niewydawania decyzji o nałożeniu kary na ww. podmioty, podała m. in., że w odniesieniu do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Gorlicach - wytwórca ten sprawozdawał o odpadzie o kodzie 19 08.05 ustabilizowane odpady ściekowe. Urząd, kierując się zapisem odnośnika 1 formularza tego zestawienia uznał, że nie istniała przesłanka do złożenia załącznika nr 2, a w konsekwencji wymierzenia kary za jego brak. Także taka przesłanka nie wystąpiła w przypadku Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Zakład Gospodarki Komunalnej w Szerzynie przesłał zbiorcze zestawienie w marcu 2013 r. i Marszałek nie jest właściwym organem do nałożenia kary.

(dowód: akta kontroli, str. 117-119)

Zbiorcze zestawienie danych o komunalnych osadach ściekowych za lata 2010-2012 (wg załącznika nr 2), sporządzone przez ww. przedsiębiorstwo, Urząd otrzymał 25 marca 2013 r., a wynikające z niego dane wprowadzono do Bazy po tym terminie.

(dowód: akta kontroli, str. 27–46, 68–74 i 153-158)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK uwzględnia w swej ocenie wyjaśnienia złożone w sprawie nienakładania kar, jednak zwraca uwagę, że w opisywanym wyżej zbiorczym zestawieniu o odpadach, określonym w art. 37 ust. 1 ustawy o odpadach, w dziale 5 w tabeli B należało podać ilości odpadu poddanego odzyskowi poza instalacjami i urządzeniami. W tabeli tej należało m.in. także wskazać proces odzysku, wg wykazu ujętego w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach. Stąd prawidłowo wypełnione w tej pozycji przez komunalną oczyszczalnię ścieków zbiorcze zestawienie o odpadach, w przypadku wykazania procesu odzysku „R10 - rozpraszanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszania gleby” wskazywało na obowiązek sporządzenia zbiorczego zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych, o którym mowa w art. 37 ust. 2 tej ustawy, celem przekazania go Marszałkowi Województwa, zgodnie z dyspozycją art. 37 ust. 3 ówczesnie obowiązującej ustawy o odpadach.

W ewidencji wojewódzkiej bazy danych dotyczącej gospodarowania odpadami były wszystkie wymienione wyżej podmioty, które z opóźnieniem przekraczającym ponad 300 dni przekazały zbiorcze zestawienia za lata 2010-2011. Zapisy ujęte w tej bazie pozwalały co najmniej od 2009 r. na bieżące ustalanie wywiązywania się tych podmiotów z obowiązku przekazywania wymienionych zbiorczych zestawień, o których mowa w art. 37, ust. 1 i 2 ustawy.

(dowód: akta kontroli, str. 213 - 217)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie weryfikacji rocznych zbiorczych zestawień danych o komunalnych osadach ściekowych oraz podejmowanie działań w celu egzekwowania rzetelnych zestawień danych o osadach.

⁴ Za 2010 r.: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Gorlicach (opóźnienie 743 dni), Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o. o. w Limanowej (opóźnienie 670 dni), Oczyszczalnia ścieków w Podolszu – gm. Zator (opóźnienie 13 dni), Oczyszczalnia Ścieków w Radłowie – gm. Radłów (opóźnienie 15 dni) oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Skale (opóźnienie 3 dni).

Za 2011 r.: Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Szerzynie (opóźnienie 375 dni), Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Gorlicach (opóźnienie 375 dni), Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o. o. w Limanowej (opóźnienie 305 dni) oraz Oczyszczalnia ścieków w Podolszu – gm. Zator (opóźnienie 378 dni).

2. Rzetelność Wojewódzkiej Bazy Danych, dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami w zakresie dotyczącym komunalnych osadów ściekowych

2.1. Podstawowe informacje dotyczące Bazy

Baza powstała na mocy umowy podpisanej 5 sierpnia 2003 r. pomiędzy trzema stronami: Ministerstwem Środowiska, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz firmą Atmoterm S.A. Oprogramowanie tej Bazy zostało przekazane w nieodpłatne użytkowanie Urzędowi 3 lutego 2004 r.

(dowód: akta kontroli, str. 95)

Wszystkie starostwa powiatowe z terenu Małopolski posiadają aktualny dostęp do bazy wojewódzkiej. Na 182 gminy/miasta Małopolski, dostęp do bazy posiadało 54 z nich, tj. 29%. Spośród organów, które zgodnie z art. 37 ust. 7 ustawy o odpadach, posiadały uprawnienia do korzystania z Bazy, wg stanu na 10 kwietnia 2013 r. niżej wymienione nie dysponowały do niej aktualnym dostępem:

- minister właściwy ds. gospodarki,
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
- Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

(dowód: akta kontroli, str. 97-98)

Uzyskanie dostępu do Bazy przez uprawnione do tego jednostki polegało na otrzymaniu z Urzędu Marszałkowskiego hasła i loginu umożliwiającego dostęp. Jednostki chcące uzyskać dostęp do Bazy powinny zatem skierować do Urzędu Marszałkowskiego wnioski o nadanie uprawnień do korzystania z Bazy.

(dowód: akta kontroli, str. 102-103)

Marszałek przygotował raporty wojewódzkie dla Ministra Środowiska opracowane na podstawie wojewódzkiej bazy danych:

- za 2010 r. – 30 czerwca 2011 r.;

- za 2011 r. – 29 czerwca 2012 r.,

tj. w terminie przewidzianym w § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zasad sporządzania raportu wojewódzkiego⁵ oraz zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2011 r. w sprawie sporządzania raportu wojewódzkiego⁶.

Aktualizacje danych zawartych w ww. raportach wojewódzkich zostały przeprowadzone:

- za 2010 r. – w dniach: 24 października 2011 r. oraz 7 listopada 2011 r.;

- za 2011 r. – w dniach: 31 lipca 2012 r., 30 sierpnia 2012 r., 26 września 2012 r., 26 października 2012 r., 28 listopada 2012 r., 20 grudnia 2012 r., tj. zgodnie z obowiązującymi w tym okresie przepisami wykonawczymi⁷.

(dowód: akta kontroli, str. 96-97)

2.2. Kompletność Bazy

Opis stanu
faktycznego

Z przedstawionej przez Urząd dokumentacji oraz na podstawie przeprowadzonych oględzin Bazy nie wynika, iż zawiera ona informacje dotyczące osadów ściekowych i gospodarowania nimi dla wszystkich oczyszczalni na terenie Województwa Małopolskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 93 - 101)

⁵ Dz. U. Nr 101, poz. 688.

⁶ Dz. U. Nr 220, poz. 1308.

⁷ § 6 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (Dz. U. Nr 133, poz. 930) oraz § 8 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (Dz. U. Nr 257, poz. 1547).

Do oświadczenia Dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Geodezji Urzędu z 9 marca 2013 r. dołączony został wydruk z Bazy dotyczący masy osadów komunalnych wytworzonych i zastosowanych dla poszczególnych wytwórców osadów, za lata sprawozdawcze 2010-2011. Kontrolujący nie uzyskali jednoznacznej odpowiedzi potwierdzającej kompletność listy wytwórców zobowiązanych do przesyłania tych sprawozdań. Na wniosek kontrolera, by na każdym zestawieniu zawrzeć pisemną informację, że przekazana lista dotyczy wszystkich podmiotów zobowiązanych do przesyłania ww. sprawozdań, kierownik Zespołu Polityki Ekologicznej wyjaśniła, że nie może potwierdzić takiej informacji.

(dowód: akta kontroli, str. 27-47)

Zgodnie z treścią wyjaśnień zastępcy dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Geodezji Urzędu, Baza obejmuje podmioty, które przekazały do Marszałka zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów.

(dowód: akta kontroli, str. 108–110 i 112-114)

2.3. Posiadanie przez oczyszczalnie wymaganych pozwoleń

Urząd nie dysponował danymi świadczącymi o posiadaniu przez wszystkie oczyszczalnie ścieków z terenu Województwa Małopolskiego posiadały, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, o których mowa w art. 17 ust. 2 ustawy o odpadach. Zgodnie z posiadanymi przez Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Geodezji informacjami na temat oczyszczalni, które zostały zaewidencjonowane w Bazie, nie odnotowano przypadków, w których oczyszczalnia ścieków przekroczyła dopuszczalne ilości odpadów i w związku z tym powstał obowiązek uzyskania przez nią stosownego zezwolenia. Według stanu na 10 kwietnia 2013 r. 10 oczyszczalni na terenie województwa małopolskiego posiadało stosowne zezwolenia.

(dowód: akta kontroli, str. 99, 111 i 212)

2.4. Stosowanie osadów na tych samych gruntach

Zgodnie z aktualną wersją Bazy nie było możliwe wygenerowanie raportu dotyczącego stosowania osadów w maksymalnych dawkach, wskazanych na daną powierzchnię gruntu z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów wykonawczych do ustawy o odpadach.

(dowód: akta kontroli, str. 108–110, 114 i 120-152)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że skutkiem nieotrzymania od niektórych wytwórców odpadów rocznych zestawień o komunalnych osadach ściekowych, wojewódzkie raporty przekazywane Ministerstwu Środowiska nie uwzględniały: za rok 2010 – 3940 Mg masy wytworzonej odpadów (941,06 Mg masy suchej) oraz za rok 2011 - 3078 Mg masy wytworzonej odpadów (774,05 Mg masy suchej).

(dowód: akta kontroli, str. 218-219)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Baza zawiera tylko te dane, które Urząd otrzymał od wytwórców komunalnych osadów ściekowych w rocznych zestawieniach, podczas gdy zgodnie z art. 37 ust. 6 ówczesnie obowiązującej ustawy o odpadach baza ta powinna być prowadzona m.in. na podstawie zbiorczych zestawień o których mowa w ust. 1 i ust. 2 tego artykułu, a także informacji uzyskanych od starostów. W ocenie NIK wykorzystanie informacji starostów o wytwórcach odpadów zapewniłoby dostęp do danych umożliwiających weryfikację wywiązywania się z ich ustawowych obowiązków.
2. W ocenie NIK, odpowiednie poinformowanie organów wymienionych w punkcie 2.1 o sposobie uzyskania rzeczywistego dostępu do wojewódzkiej bazy danych zapewniłoby wymianę informacji o gospodarce odpadami, tj. realizację celu dla którego Baza jest prowadzona.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze. Departament na bieżąco wprowadzał do Bazy dane otrzymane od wytwórców osadów i przysyłał terminowo Ministrowi Środowiska roczne raporty wojewódzkie, jednakże, jak opisano w pkt 1.2 niniejszego wystąpienia, niektóre

sprawozdania były przesyłane przez zobowiązane do tego podmioty z około rocznym lub nawet dwuletnim opóźnieniem. Oznacza to, że dane dotyczące gospodarowania osadami ujęte w tej Bazie były niekompletne.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

- 1) podejmowanie skutecznych działań w celu pozyskiwania w wyznaczonych terminach informacji o których mowa w art. 75 aktualnie obowiązującej ustawy o odpadach⁹,
- 2) weryfikowanie danych zawartych w informacjach zawartych w rocznych sprawozdaniach stosownie do przepisu art. 77 obecnie obowiązującej ustawy o odpadach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia maja 2013 r.

Kontroler/Kontrolerzy
Wojciech Zdasień
gł. specjalista k. p.

.....

Wojciech Dudek
specjalista k. p.

.....

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 21.